

Anonymizovaná verze

Překlad

C-279/24- 1

Věc C-279/24

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

22. dubna 2024

Předkládající soud:

Oberster Gerichtshof (Rakousko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

8. dubna 2024

Žalobce:

AY

Žalovaná:

Liechtensteinische Landesbank (Österreich) AG

Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soudní dvůr, Rakousko) jakožto soud rozhodující o opravných prostředcích „Revision“ [omissis] vydal ve věci strany žalující AY [omissis] proti straně žalované Liechtensteinische Landesbank (Österreich) AG, [omissis] Vídeň 1, [omissis] ohledně částky 140 271,10 eura [omissis] na základě mimořádného opravného prostředku „Revision“ podaného stranou žalující proti rozsudku Oberlandesgericht Wien (Vrchní zemský soud ve Vídni, Rakousko) jakožto odvolacího soudu ze dne 16. června 2023, č.j. 3 R 10/23x-70, kterým byl potvrzen rozsudek Handelsgericht Wien (Obchodní soud ve Vídni, Rakousko) ze dne 18. listopadu 2022, č.j. 12 Cg 12/20i-62,

usnesení

tohoto znění:

I. Soudnímu dvoru Evropské unie se na základě článku 267 SFEU předkládají následující předběžné otázky:

1. Musí být právní důsledky pokynů k nákupu finančních produktů, které spotřebitel usazený ve státě A (v projednávané věci Itálie) udělil na základě trvalého obchodního vztahu bance usazené ve státě B (v projednávané věci Rakousko), posuzovány podle práva, jehož použití vyplývá z článku 6 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (nařízení Řím I), pokud podmínky pro použití článku 6 nařízení Řím I sice byly splněny v okamžiku udělení jednotlivých pokynů, avšak nikoliv již v době navázání obchodního vztahu a strany si v této době pro celý obchodní vztah v souladu s článkem 3 nařízení Řím I zvolily právo státu B?

2. V případě kladné odpovědi na první otázku:

Použije se výjimka stanovená v čl. 6 odst. 4 písm. a) nařízení Řím I, pokud banka na základě smlouvy zřídí účty pro spotřebitele usazeného v jiném členském státě a následně pro něj na základě jeho pokynů nakupuje finanční produkty, které jsou připisovány ve prospěch uvedených účtů, přičemž spotřebitel může pokyny udělovat (rovněž) prostřednictvím komunikace na dálku?

3. V případě kladné odpovědi na první otázku a záporné odpovědi na druhou otázku: Musí být volba práva provedená před splněním podmínek pro použití článku 6 nařízení Řím I, po splnění těchto podmínek považována za zneužívající ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách [*omissis*], pokud v jejím rámci nebylo upozorněno na právní důsledky čl. 6 odst. 2 nařízení Řím I?

II. [*omissis*] [přerušeni řízení]

Odůvodnění:

I. Skutkový stav:

- 1 Žalobce, který má bydliště v Itálii, má díky svým profesním zkušenostem vynikající znalosti o finančních transakcích, jakož i o kapitálovém a finančním trhu. V kontextu projednávané věci však nejednal za účelem, který se týká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti. V roce 2013 si u žalované banky, jejíž sídlo se nachází v Rakousku, zřídil účet cenných papírů a běžný účet s kontokorentem. Za tímto účelem se vydal do pobočky žalované v Rakousku. Kontakt mu zprostředkovala jistá osoba z jeho profesního okruhu. Žádost o zřízení účtu, kterou podepsal, stejně jako „zákaznický profil“ vyžádaný bankou, následně zaslal z Itálie.
- 2 Žalobce si jakožto neprofesionální zákazník zvolil tzv. „obchodování bez využití poradenství“ (*beratungsfreies Geschäft*). „Žádost o zřízení“, kterou podepsal, obsahovala toto ustanovení:

„Tímto jakožto základ našeho současného i budoucího obchodního vztahu beru (bereme) se souhlasem na vědomí ,Všeobecné obchodní podmínky pro bankovní transakce‘, jakož i ,Zvláštní obchodní podmínky pro burzovní a mimoburzovní opční a forwardové transakce‘, jakož i ,Přehled úroků a podmínek‘, to vše vždy v aktuálně platném znění.“

- 3 „Všeobecné obchodní podmínky pro bankovní transakce“, které mu předtím byly předány, obsahovaly toto ustanovení:

„Všechny právní vztahy mezi zákazníkem a úvěrovou institucí se řídí rakouským právem.“

- 4 V průběhu obchodního vztahu došlo k několika aktualizacím zákaznického profilu žalobce. Cíleně se rozhodl, že bude po celou dobu obchodovat „bez využití poradenství“, aby mohl své investice provádět svobodně podle svých vlastních představ bez předchozího poradenství ze strany žalované.
- 5 V září 2015 a v červnu 2016 žalobce prostřednictvím žalované nakoupil nezajištěné dluhopisy (*exchange traded notes, dále jen „ETN“*), které v červenci 2016 se ziskem prodal. Ani v případě těchto nákupů nevyužil poradenství, nýbrž se k nákupu rozhodl výlučně na základě informací z jednoho novinového článku.
- 6 V říjnu 2016 se v Padově konala akce pořádaná jedním italským podnikem, které se účastnili institucionální i soukromí investoři včetně žalobce. Jednatel podniku mimo jiné představil fond, jehož portfolio obsahovalo výše uvedené dluhopisy. Této akci byl přítomen rovněž pracovník žalované banky. Neprezentoval ani výše uvedený fond, ani jiné finanční produkty, nýbrž pouze představil žalovanou.
- 7 Od října 2017 do února 2018 žalobce z vlastního podnětu prostřednictvím žalované nakoupil další podíly na daných dluhopisech (ETN). Žalobce zadával žalované pokyny buď telefonicky, nebo e-mailem. Akce konaná v říjnu 2016 neměla na jeho rozhodování o nákupech žádný vliv. Kromě toho žalobce v říjnu 2017 prostřednictvím žalované na základě písemného pokynu k provedení obchodu zakoupil podíly na fondu, který byl představen na uvedené akci. Informační list pro zákazníky tohoto fondu byl k dispozici na internetových stránkách žalované.
- 8 Žalovaná banka (ani) od roku 2017 [žalobci] neposkytovala žádné poradenské služby, i nadále se jednalo – jak žalobce výslovně požadoval – o „obchodování bez využití poradenství“. Mezi účastníky je nesporné, že nákup byl vždy uskutečněn formou „komisního obchodu“. Předkládající soud tuto okolnost chápe v tom smyslu, že banka nakupovala finanční produkty na účet žalobce a připisovala je na jeho účet cenných papírů, který u ní byl veden.

II. Návrhová žádání a argumentace účastníků řízení:

- 9 **Žalobce** tvrdí, že v důsledku nákupu dluhopisů a podílů fondu uskutečněného od roku 2017 utrpěl finanční ztrátu, a požaduje po žalované náhradu škody ve výši 140 271,10 eura z titulu pochybení při poskytování poradenství a informací [omissis]. Tvrdí, že žalovaná zaměřila svou činnost na Itálii. Volba rakouského práva je nepřipustná, „a to tím spíše, že ustanovení italských právních předpisů Codice Civile (italský občanský zákoník) a CDC [článek 67 (18) italského zákona o ochraně spotřebitele] jsou výrazně příznivější, než příslušná ustanovení rakouského práva“. Žalovaná porušila informační povinnosti „ve smyslu nařízení vlády s mocí zákona TUF 58/98 (konsolidovaný finanční zákon) § 21 a § 23“. V případě porušení předšmluvních a informačních povinností stanovených v těchto ustanoveních je smlouva neplatná.

Žalovaná, stručně řečeno, namítla, že v důsledku platně provedené volby práva je rozhodné rakouské právo. Žalobce nevyužil žádného investičního poradenství, nýbrž se rozhodl pro uskutečňování obchodů formou „obchodování bez využití poradenství“. Žalovaná pouze prováděla jednotlivé zadané transakce. Dané investování bylo pro žalobce „přiměřené“. Žalovaná proto podle rakouského práva nenese odpovědnost.

III. Dosavadní řízení:

- 10 **Soudy nižších stupňů** žalobu zamítly. Na základě dohody o volbě práva měly za to, že rozhodné je rakouské právo. Účet cenných papírů a zúčtovací účet žalobce zřízené u žalované byly vedeny v Rakousku. Jakožto zákazník „nevyužívající poradenství“ v Itálii nevyužil ani investiční poradenství, ani jiné služby poskytované žalovanou. Provedená volba práva je „připustná i s ohledem na čl. 6 odst. 4 písm. a) nařízení Řím I“. Ve vztahu k zákazníkovi „nevyužívajícímu poradenství“ byla žalovaná podle rakouského práva pouze povinna provést „test přiměřenosti“ podle § 45 Wertpapieraufsichtsgesetz 2007 [zákon o dohledu nad cennými papíry z roku 2007, dále jen „WAG 2007“; nyní § 57 Wertpapieraufsichtsgesetz 2018 (zákon o dohledu nad cennými papíry z roku 2018, dále jen „WAG 2018“) – a nikoli ověření vhodnosti podle § 44 WAG 2007 (nyní § 56 WAG 2018) – ohledně znalostí a zkušeností žalobce, pokud jde o dané produkty, a obstarat si informace potřebné k tomuto účelu. Žalovaná v tomto ohledu neporušila žádné povinnosti, a za ztráty, které vznikly žalobci, proto neodpovídá.
- 11 **Oberste Gerichtshof** (Nejvyšší soudní dvůr) nyní musí rozhodnout o opravném prostředku „Revision“, který podal žalobce. Žalobce v tomto opravném prostředku, stručně řečeno, argumentuje tím, že s ohledem na představení žalované na akci konané v říjnu 2016 v Padově žalovaná aktivně vstoupila na trh v Itálii, a v souladu s čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení Řím I tedy zaměřila své činnosti na italský trh. Po této akci žalobce zadal pokyn k zakoupení dalších podílů na daných dluhopisech, jakož i na fondu; uplatňuje pouze nároky na

náhradu škody vzniklé na základě těchto nákupů, uskutečněných po uvedené akci. Ustanovení o volbě práva obsažené ve všeobecných obchodních podmínkách má v případě spotřebitelských transakcí vzhledem k netransparentnosti zneužívající povahu, a proto není použitelné, pokud – jako v tomto případě – spotřebitel nebyl upozorněn na skutečnost, že se podle čl. 6 odst. 2 nařízení Řím I může dovolat ochrany, kterou poskytují kogentní ustanovení práva platného v zemi jeho obvyklého bydliště. Rakouské právní předpisy jsou pro něj podstatně nepříznivější než ustanovení italského práva. Výjimka stanovená v čl. 6 odst. 4 písm. a) nařízení Řím I se nepoužije, protože žalovaná měla zřízeny internetové stránky v anglickém jazyce, na nichž žalobce jakožto italský spotřebitel mohl sledovat všechny pohyby na účtech, vytisknout výpisy z účtů a získat informace, stanoviska a analýzy. Tato investiční služba byla poskytnuta on-line v Itálii – zemi jeho bydliště -, aniž byla vyžadována jeho fyzická přítomnost v Rakousku. Podle čl. 6 odst. 1 nařízení Řím I se tedy na smlouvy o finančních službách, které s ním byly uzavřeny jakožto se spotřebitelem, použije italské právo.

IV. Právní základy:

- 12 V bodech 7 a 25 odůvodnění nařízení Řím I se uvádí:

„(7) Věcná působnost a ustanovení tohoto nařízení by měly být v souladu s nařízením Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (‚Brusel I‘) a nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro nesmluvní závazkové vztahy (Řím II).

[...]

(25) | Spotřebitelé by měli být chráněni takovými předpisy země jejich obvyklého bydliště, od kterých se nelze smluvně odchýlit, za předpokladu, že spotřebitelská smlouva byla uzavřena s obchodníkem, který provozuje svou podnikatelskou nebo profesionální činnost v této konkrétní zemi. [...]“

- 13 Relevantní ustanovení nařízení Řím I zní:

„Článek 3

Volba práva

1. Smlouva se řídí právem, které si strany zvolí. Volba musí být vyjádřena výslovně nebo jasně vyplývat z ustanovení smlouvy nebo okolností případu. Strany si mohou zvolit právo rozhodné pro celou smlouvu nebo pouze pro její část. [...]

Článek 6

Spotřebitelské smlouvy

1. *Aniž jsou dotčeny články 5 a 7, smlouva uzavřená fyzickou osobou za účelem, který se netýká její profesionální nebo podnikatelské činnosti (dále jen ‚spotřebitel‘), s jinou osobou, která jedná v rámci výkonu své profesionální nebo podnikatelské činnosti (dále jen ‚obchodník‘), se řídí právem země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště, pokud:*

a) obchodník provozuje svou profesionální nebo podnikatelskou činnost v zemi, kde má spotřebitel své obvyklé bydliště, nebo

b) se jakýmkoli způsobem taková činnost na tuto zemi nebo na několik zemí včetně této země zaměřuje a smlouva spadá do rozsahu této činnosti.

2. *Bez ohledu na odstavec 1 si mohou strany zvolit v souladu s článkem 3 právo rozhodné pro smlouvu, která splňuje podmínky odstavce 1. V důsledku této volby však nesmí být spotřebitel zbaven ochrany, kterou mu poskytují ustanovení právního řádu, od nichž se nelze smluvně odchýlit, a jež by se v případě neexistence volby práva na základě odstavce 1 jinak použila.*

[...]

4. *Odstavce 1 a 2 se nepoužijí pro tyto smlouvy:*

a) smlouvy o poskytování služeb, mají-li být služby spotřebiteli poskytnuty výlučně v zemi odlišné od země jeho obvyklého bydliště;

[...]“

- 14 Článek 3 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách [omissis] stanoví:

„Smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, je považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.“

- 15 Ustanovení § 879 odst. 3 rakouského Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (všeobecný občanský zákoník, dále jen „ABGB“) stanoví:

„Smluvní ujednání obsažené ve všeobecných obchodních podmínkách nebo smlouvách uzavíraných adhezním způsobem, které neupravuje některou z hlavních povinností smluvních stran, je od počátku neplatné, pokud s ohledem na všechny dané okolnosti hrubě znevýhodňuje některou smluvní stranu.“

V. Předběžné otázky:

16 Žalobce při vzniku obchodního vztahu i při zadávání sporných pokynů k nákupu finančních produktů jednal jako spotřebitel. Jak ještě bude uvedeno níže, v době vzniku obchodního vztahu, však ještě nebyly splněny podmínky stanovené v článku 6 nařízení Řím I, protože žalovaná v této době ještě v Itálii nevykonávala žádnou činnost ani ji tam nezaměřovala. Podle názoru Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soudní dvůr) z uvedeného vyplývají tři otázky týkající se výkladu unijního práva, jejichž zodpovězení může vést k různým závěrům, pokud jde o rozhodné právo.

1. K první otázce:

17 1.1. Nejprve je třeba objasnit, zda skutečnost, že podmínky stanovené v čl. 6 odst. 1 nařízení Řím I byly splněny v průběhu již dříve vzniklého trvalého obchodního vztahu, vede k tomu, že je na pozdější transakce třeba uplatnit právní důsledky vyplývající z tohoto ustanovení. Pokud tomu tak není, bylo by v daném případě s ohledem na volbu práva provedenou na počátku obchodního vztahu v každém případě rozhodné rakouské právo.

18 1.2. Na počátku obchodního vztahu si účastníci řízení platně zvolili rakouské právo.

19 Provedení volby práva bylo podle čl. 3 odst. 5 ve spojení s čl. 10 odst. 1 nařízení Řím I třeba posoudit podle rakouského práva, a tudíž mimo jiné podle § 879 odst. 3 ABGB. Toto ustanovení provádí čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13/EHS, a musí proto být vykládáno v souladu s touto směrnicí. Článek 3 odst. 1 směrnice 93/13/EHS, a tedy ani § 879 odst. 3 ABGB však nebyly na překážku platnosti volby práva, a to z následujících důvodů:

20 Je sice pravda, že ujednání o volbě rozhodného práva obsažené ve všeobecných smluvních podmínkách prodávajícího nebo poskytovatele, které nebylo sjednáno individuálně a podle kterého se dotčená smlouva řídí právem členského státu sídla tohoto prodávajícího nebo poskytovatele, je zneužívající ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13 v rozsahu, v němž uvádí tohoto spotřebitele v omyl tím, že u něj vyvolá dojem, že se na tuto smlouvu použije pouze toto právo, aniž spotřebitele informoval, že se na něj na základě čl. 6 odst. 2 nařízení Řím I vztahuje ochrana, kterou mu zajišťují imperativní ustanovení práva, které by bylo rozhodné v případě neexistence tohoto ujednání (rozsudek Soudního dvora Verein für Konsumenteninformation, C- 191/15, EU:C:2016:612, bod 71), tedy práva země, v níž má obvyklé bydliště (rozsudek Soudního dvora Club La Costa a další, C-821/21, EU:C:2023:672, bod 72).

21 To však předpokládá, že se použije článek 6 nařízení Řím I. Tak tomu tak však v projednávané věci v době volby práva nebylo: Žalobce se poté, co mu jistá osoba z jeho profesního okruhu zprostředkovala kontakt, za účelem navázání obchodního vztahu vydal do pobočky žalované v Rakousku. Je pravda, že

následně v místě svého italského bydliště podepsal zákaznický profil zasláný žalovanou a „žádost o zřízení“ běžného účtu s kontokorentem a účtu cenných papírů. Nic však nenasvědčuje tomu, že by žalovaná nehledě k předání těchto dokumentů v Itálii vykonávala svou profesní nebo podnikatelskou činnost nebo že by byla jakýmkoli způsobem zaměřena na Itálii. O takovou činnost vedoucí k použití článku 6 nařízení Řím I by se jednalo pouze v případě, že z okolností vyplývá, že žalovaná zamýšlela uzavírat smlouvy se spotřebiteli ze státu žalobce i nad rámec tohoto konkrétního případu (tedy zcela obecně) (rozsudek Soudního dvora Pammer und Hotel Alpenhof, C-585/08 a C-144/09, ECLI:EU:C:2010:740, bod 92 [k článku nařízení Brusel I]; viz rovněž rozhodnutí [Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soudní dvůr)] sp. zn. 93 1 Ob 158/09f, bod 5, týkající se irelevance zaslání katalogů, které bylo pouze jednorázové). Pokud jde o dobu navázání obchodního vztahu, nemá závěr, že tomu tak bylo, žádnou oporu ve skutkovém stavu.

- 22 Podle Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soudní dvůr) tedy při navázání obchodního vztahu nebyly splněny podmínky pro použití čl. 6 odst. 1 nařízení Řím I. Žalovaná proto neměla ani důvod, ani povinnost upozornit na toto ustanovení v doložce o volbě práva. Nejsou zřejmé ani jiné důvody zakládající zneužívající povahu této doložky, a to tím spíše, že by pro daný obchodní vztah (poskytování bankovních služeb) i bez volby práva bylo na základě čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízené Řím I rozhodné rakouské právo.
- 23 1.3. Doložka o volbě práva se podle svého jednoznačného znění vztahuje i na budoucí transakce uskutečněné v rámci daného obchodního vztahu. Nicméně banka se po navázání obchodního vztahu dopustila jednání, které naplňuje pojmové znaky čl. 6 odst. 1 nařízení Řím I. Účastí na akci konané v Itálii totiž zaměřila svou činnost na stát spotřebitele [k tomu níže oddíl (a)] a další pokyny žalobce spadají do oblasti této činnosti [k tomu níže oddíl (b)].
- 24 (a) Žalovaná zaměřila svou činnost (přínejméně) na Itálii.
- 25 Pojem „zaměřit“ je v čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení Řím I použit obdobným způsobem jako v čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení Brusel I z roku 2001 a nyní v čl. 17 odst. 1 písm. c) nařízení Brusel Ia z roku 2012. Podle bodu 7 odůvodnění nařízení Řím I by měl být výklad ustanovení tohoto nařízení v souladu s výkladem výše uvedených nařízení, v důsledku čehož lze judikaturu Soudního dvora týkající se tohoto ustanovení o příslušnosti vztáhnout i na projednávanou věc.
- 26 Podle této judikatury (rozsudek Soudního dvora Pammer und Hotel Alpenhof, C-585/08 a C-144/09, ECLI:EU:C:2010:740, bod 75 a násled.) se o „zaměření“ jedná v případě, že podnikatel projevil svou vůli navázat obchodní vztahy se spotřebiteli z jednoho nebo více jiných členských států, mezi kterými je i členský stát, na jehož území má spotřebitel své bydliště. Je tedy nutné, aby před případným uzavřením smlouvy s tímto spotřebitelem existovaly indicie, které by prokazovaly, že podnikatel uvažoval o obchodování se spotřebiteli, kteří mají bydliště v jiných členských státech, včetně členského státu, na jehož území má

spotřebitel své bydliště, v tom smyslu, že byl připraven uzavřít s takovými spotřebiteli smlouvy.

- 27 Na tomto základě není v daném případě pochyb o tom, že žalovaná banka tím, že ji jeden její pracovník představil při akci konané v Itálii, svou činnost „zaměřila“ na stát spotřebitele. Při realistickém zvážení totiž mohl účel tohoto představení spočívat pouze v uzavření nových nebo dalších obchodů se zákazníky, kteří této akci byli přítomni. Vzhledem k tomu, že se dané akce účastnili i soukromí investoři a nic nenasvědčuje tomu, že by si toho žalovaná nebyla vědoma, týkalo se toto zaměření i uzavírání smluv se spotřebiteli.
- 28 (b) Do oblasti této činnosti spadaly i další pokyny žalobce.
- 29 V této souvislosti není vyžadována příčinná souvislost mezi činností zaměřenou na stát spotřebitele a uzavřením konkrétní smlouvy; postačuje, že daná činnost obecně směřovala k uzavírání takových smluv (viz rozsudek Soudního dvora Emrek, C-218/12, ECLI:EU:C:2013:666, bod 32 [k čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení Brusel II]). Tak tomu bylo v daném případě, protože nákup finančních produktů je typickou bankovní transakcí, jejíž uzavření bylo cílem představení banky. Vzhledem k tomu, že příčinná souvislost mezi danou činností a později uzavřenou smlouvou je nepodstatná, je z hlediska kolizních norem irelevantní, že obchodní vztah se žalobcem již existoval a že banka při akci v Itálii nepropagovala určité finanční produkty.
- 30 1.4. Žalovaná se tedy dopustila jednání, které by samo o sobě mělo vést k použití článku 6 nařízení Řím I. Sporné však je, zda je tomu tak i v případě, kdy jsou pokyny udělovány v rámci trvalého obchodního vztahu, ohledně něhož strany – jako v projednávané věci – při jeho navázání platně provedly volbu práva.
- 31 Proti tomuto závěru hovoří důvěra žalované banky v platnost volby práva vedoucí k použití rakouského práva. Je pravda, že lze pochybovat o tom, zda je tato důvěra hodna ochrany, pokud banka po uzavření této dohody – jako v projednávané věci – vstoupí na trh státu spotřebitele a musí tedy očekávat, že se přinejmenším na nové smlouvy použije právo tohoto státu. V daném případě by však mohla být relevantní skutečnost, že banka byla povinna provádět pokyny [žalobce]: Je pravda, že podle obchodních podmínek byla povinna dané pokyny (při splnění ostatních podmínek) provést pouze tehdy, pokud si to s ní zákazník dohodl (obecná část obchodních podmínek I list 1 bod 2 odst. 2). Žalobce však tuto dohodu o udělování pokynů prostřednictvím telekomunikačních prostředků se žalovanou uzavřel dne 26. září 2013. Tato povinnost hovoří spíše ve prospěch ochrany důvěry banky v (neomezenou) platnost volby práva.
- 32 Podobný závěr by popřípadě bylo možné vyvodit z rozhodnutí Nikiforidis, C-135/15, ECLI:EU:C:2016:774, které bylo vydáno v souvislosti s článkem 28 nařízení Řím I: Soudní dvůr v tomto rozsudku uvedl, že vstup nařízení Řím I v platnost vede k jejímu použití na smlouvu, která byla uzavřena již předtím, pouze tehdy, pokud tato smlouva byla změněna v takovém rozsahu, že je

třeba mít za to, že se jedná o novou smlouvu. Toto posouzení lze vztáhnout na případ, kdy – jako v projednávané věci – ke splnění podmínek pro použití článku 6 nařízení Řím I dojde po uzavření smlouvy. Je však třeba vzít v potaz, že v projednávané věci není třeba posoudit trvalý závazkový vztah v užším slova smyslu (například pracovní smlouvou jako v rozhodnutí Nikiforidis), nýbrž smluvně upravený obchodní vztah, v jehož rámci jsou zadávány a prováděny jednotlivé samostatné pokyny.

- 33 1.5. Soudní dvůr je proto žádán o odpověď na otázku, zda je třeba právní důsledky pokynu k nákupu finančního produktu, který spotřebitel bance uděluje a banka provádí na základě trvalého obchodního vztahu, posuzovat podle práva, jehož použití vyplývá z článku 6 nařízení Řím I, pokud v době navázání obchodního vztahu ještě nebyly splněny podmínky pro použití tohoto ustanovení a strany v této době provedly (neomezenou) volbu práva podle článku 3 nařízení Řím I.

2. Ke druhé otázce:

- 34 2.1. Pokud je článek 6 nařízení Řím I v zásadě použitelný, vyvstává další otázka, zda jsou splněny podmínky pro uplatnění výjimky stanovené v čl. 6 odst. 4 písm. a) nařízení Řím I. Podle tohoto ustanovení se čl. 6 odst. 1 a 2 tohoto nařízení nepoužijí na „smlouvy o poskytování služeb, mají-li být služby spotřebiteli poskytnuty výlučně v zemi odlišné od země jeho obvyklého bydliště“. Smlouvu o nákupu cenných papírů na účet zákazníka je třeba považovat za smlouvu o poskytování služeb ve smyslu čl. 6 odst. 4 písm. a) nařízení Řím I.
- 35 2.2. Soudní dvůr Evropské unie se k tomuto ustanovení vyjádřil v rozhodnutí Verein für Konsumenteninformation, C-272/18, ECLI:EU:C:2019:827.
- 36 V dané věci bylo předmětem sporu nabývání podílů na komanditní společnosti prostřednictvím podniku usazeného v zahraničí, který vystupoval jako svěřenský správce. Spotřebitelé platili částky určené k investování na svěřenecký účet vedený ve státě spotřebitele, podnik plnil informační povinnosti vyplývající ze svěřenecké smlouvy zasíláním zpráv do státu spotřebitele a podíly na zisku byly vypláceny na účty vedené ve státě spotřebitele. Mimoto měl daný podnik pro rakouské spotřebitele k dispozici internetové stránky, kde mohli získat informace a vykonávat svá hlasovací práva.
- 37 Podle Soudního dvora bylo třeba ověřit, zda ze samotné „podstaty“ dohodnutých služeb vyplývá, že je lze v plném rozsahu poskytnout pouze mimo stát, v němž má spotřebitel obvyklé bydliště (bod 51). Pokud jsou služby fyzicky poskytovány v jiné zemi, než ve které z něj spotřebiteli „plyne prospěch“, je třeba mít za to, že služby jsou poskytovány „výlučně“ mimo členský stát spotřebitele pouze tehdy, když spotřebitel nemá možnost získat z těchto služeb prospěch ve státě svého bydliště a musí za tímto účelem odjet do zahraničí (bod 52). V daném případě tomu tak nebylo (bod 53).

- 38 2.3. V projednávaném případě proti „výlučnému“ poskytování služby v Rakousku hovoří skutečnost, že žalobce mohl své pokyny k nákupu prostřednictvím komunikace na dálku (telefon, e-mail) udělovat z Itálie. Kromě toho měl žalobce internetové stránky žalované k dispozici i v anglickém jazyce, přičemž podle svých tvrzení, která v tomto ohledu nebyla zpochybněna, na těchto stránkách mohl sledovat své účty; mimoto lze mít za to, že banka žalobci rovněž zasílala informace o provádění jeho pokynů.
- 39 Přesto není zcela jisté, že rozhodnutí C-272/18 lze vztáhnout na projednávanou věc. Ve věci v původním řízení, která je předmětem tohoto rozhodnutí, bylo třeba posoudit svěřeneckou smlouvu, přičemž žalovaný svěřenský správce nepochybně poskytl služby, z nichž měl spotřebitel prospěch ve státě svého obvyklého bydliště (přijímání částek určených k investování na účet vedený v tomto státě, umožnění účasti na rozhodování společností prostřednictvím internetových stránek vytvořených pro tento stát, převod výnosů z investic do tohoto státu). V projednávané věci naproti tomu došlo v podstatě (pouze) ke zřízení účtu a účtu cenných papírů ve státě banky a na tyto účty byly připisovány finanční produkty, které banka nakoupila z pověření zákazníka. Z tohoto důvodu by mohlo být sporné, zda žalobci skutečně plynul „prospěch“ z těchto služeb v jeho státě – tedy v Itálii (C-272/18, bod 52). Možnost udělování pokynů na dálku a zasílání informací by tedy mohly být považovány za pouhé sekundární prvky, které nebrání použití čl. 6 odst. 4 písm. a) nařízení Řím I.
- 40 2.4. Je pravda, že podle Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soudní dvůr) se jeví jako nasnadě, aby se k projednávané věci přistupovalo stejně jako k případu, který měl Soudní dvůr Evropské unie posoudit ve věci C-272/18. Není však vyloučen opačný názor. Z tohoto důvodu se Soudnímu dvoru Evropské unie opět předkládá žádost o výklad čl. 6 odst. 4 písm. a) nařízení Řím I. Pokud by z tohoto výkladu vyplynulo, že se toto ustanovení použije, musel by být případ posuzován výlučně podle rakouského práva.

3. Ke třetí otázce:

- 41 3.1. Pokud je naopak odpověď na první otázku kladná a na druhou záporná, použije se článek 6 nařízení Řím I. To podle odstavce 1 tohoto ustanovení v zásadě vede k použití práva země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště, v projednávané věci tedy k použití italského práva. Nicméně je možná volba práva. V důsledku této volby však spotřebitel podle čl. 6 odst. 2 nařízení Řím I nesmí být zbaven ochrany, kterou mu poskytují kogentní ustanovení právního řádu státu jeho bydliště.
- 42 3.2. Z tohoto důvodu v tomto konkrétním případě vyvstává otázka, zda je i nadále třeba respektovat volbu práva provedenou stranami, ačkoli v jejím rámci nebylo – ve smyslu rozhodnutí Verein für Konsumenteninformation, C-191/15, ECLI:EU:C:2016:612 – upozorněno na právní důsledky vyplývající z čl. 6 odst. 2 nařízení Řím I (bod V.1.2 výše). Bylo by možno mít za to, že tato volba práva sice

byla původně bezproblémová, avšak nyní je ji na základě čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13/EHS třeba považovat za zneužívající. V tomto případě by podle čl. 6 odst. 1 nařízení Řím I bylo v plném rozsahu rozhodné italské právo. Má-li se naopak za to, že se nejedná o zneužívající ustanovení, bylo by vzhledem k volbě práva podle čl. 6 odst. 2 nařízení Řím I rozhodné rakouské právo, přičemž by však měla přednost příznivější ustanovení italského práva.

- 43 3.3. Z tohoto důvodu je Soudní dvůr Evropské unie žádán i o odpověď na otázku, zda musí být volba práva provedená před splněním podmínek pro použití článku 6 nařízení Řím I po splnění těchto podmínek považována za zneužívající ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách [*omissis*], pokud v jejím rámci nebylo upozorněno na právní důsledky čl. 6 odst. 2 nařízení Řím I.

VI. Procesní záležitosti:

44 [*omissis*]

45 [*omissis*]

Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soudní dvůr)

Vídeň, 8. dubna 2024

[*omissis*]